

Tentoonstelling in de Dorpskerk te Schoonebeek

Ik ben er voor jou

Een expositie rondom de zeven werken van barmhartigheid en Pasen
29 maart tot 5 april 2021

De Veertigdagen- en Paastijd van 2021 draagt de titel: IK BEN ER VOOR JOU.
Aandacht voor de zeven werken van barmhartigheid.

De rode draad wordt aangereikt in Mattheüs 25, 31-46, een Bijbelpassage die het denken en doen van christenen vanaf het eerste begin heeft gevormd, die leidend werd bij het denken over en doen van barmhartigheid.

*“Ik had honger en je hebt mij te eten gegeven, ik had dorst en je hebt mij te drinken gegeven, ik was vreemdeling en je hebt mij opgenomen, ik was naakt en je hebt mij gekleed, ik was ziek en je hebt mij bezocht, ik zat in de gevangenis en je bent bij mij gekomen.”
(Mattheüs 25: 35,36)*

In de 12 eeuw zijn de zes werken aangevuld met een zevende: “de doden begraven”.

De Werken van Barmhartigheid vormen geen gesloten canon, maar spreken mensen altijd weer op een nieuwe manier aan. Iedere keer gaat het er om zich over mensen te ontfermen die het moeilijk hebben, in woord en daad hulp en ondersteuning bieden aan degenen die daaraan behoefte hebben...

Zo heeft de paus Franciscus een paar jaar geleden er een 8ste werk aan toegevoegd, en wel het zorgen voor ons levenshuis, de schepping.

Elk werk werd op één van de zondagen geïllustreerd met een kunstwerk (een schilderij, tekening, beeldhouwwerk, foto, etc.) en omlijst met een speciale muzikale bijdrage.

De hongerige te eten geven

Kunst: Hendrik-Jan Knegt

Muziek: Margreet Datema - fluit

De dorstige te drinken geven

Kunst: Walburga Hermes

Muziek: Henriëtte de Groot - harp

De naakten kleden

Kunst: Ria Diederling

Muziek: Jan Jannink - klarinet

De vreemdelingen herbergen

Kunst: ZWO-groep en

Bernd Jan Holties

Muziek: Joyce Mulder - bugel

De zieken verzorgen

Kunst: Francis Ensink

Muziek: Carmen en Maartje Wagenaar - hobo

De gevangenen bezoeken

Kunst: Rita Nijhoff

Muziek: Gertine Nakken en Joyce Mulder - marimba

De doden begraven

Kunst: Marieke Kuper

Muziek: Jan Jannink en Margreet Datema - klarinet en fluit

Ook de kinderen van de basisschool de Oliebron hebben werken gemaakt omtrent dit onderwerp. Deze werken, aangevuld met een tweetal werken rond het thema *Pasen* -

Het kruis van Jezus (Berthilde Bouman)

Het kruis van de mensen (Marry Röttgers)

- worden nu in een bijzondere expositie coronaproef tentoongesteld.

Dini de Jonge heeft van alle kunstwerken foto's gemaakt en het bloemstuk is gemaakt door Janny Bouman.

De tentoonstellingscommissie (Ria Rave, Steffi de Jonge en Ada Bouwers) heeft er een mooie expositie van gemaakt.

Francis Ensink

Walburga Hermes

Jan Hermes

De illustratie over de zeven werken van barmhartigheid op de voorkant is gemaakt door Roel Ottow. Deze werd gebruikt voor de veertigdagentijdkalender van de Protestantse Kerk in Nederland.

Hendrik Jan Knegt

De hongerigen te eten geven

“Voedt de hongerigen,” wordt als 1^e werk van barmhartigheid zoals in de Bijbel genoemd. Bij dit onderwerp kwam mijn inspiratie nadat ik een schilderij van Georges de la Tour weer eens zag. Georges de la Tour, een Franse schilder uit de Baroktijd.

Georges de la Tour staat bekend om zijn schilderijen bij kaars- of fakkellicht en ook veelal vrouwen met kappen.

Het speelt zich af in de duisternis die verlicht moet worden.

In mijn schilderij heb ik die duisternis ook uit willen beelden als een situatie die zich afspeelt aan de rand van de maatschappij. Iemand vraagt om voedsel omdat die dit zelf niet kan kopen. Wellicht zijn of haar schaamte overwinnend.

De persoon die het voedsel schenkt, is in beeldende vorm een persoon die verscholen zit achter een kap of ook wel sluier. Het gelaat nauwelijks zichtbaar. Het gaat niet om deze persoon. Nee, het gaat om de hartverwarmende daad om iemand te helpen die in nood is. Een daad uit barmhartigheid, waarbij het barmhartige zelf nog meer verwarmend is dan het brood dat wordt gegeven. Het gezicht van de andere persoon is het gezicht van Jezus. In Mattheus 25 zegt Jezus dan ook:” Want Ik ben hongerig geweest en gij hebt Mij eten gegeven.”

Walburga Hermes
De dorstige te drinken geven

Het schilderij is opgebouwd in 3 delen.

Het middelste deel trekt de aandacht door zijn lichtheid en eenvoudigheid. Hier is het basale thema van vandaag geschilderd: de dorstige water geven. Liefdevol geeft iemand een medemens -die met open mond om water schreeuwt- te drinken.

Door de Bijbeltekst van de zondag werd ik geïnspireerd om het linker- en het rechterdeel erbij te voegen.

De linker kant is vrij donker gehouden en staat voor de droge, stenige door plastic en olie vervuilde wereld; gekenmerkt door mensen die alleen naar zichzelf kijken...

... of door bange mensen die zich terugtrekken en schuilen als een duifje in een rotspleet. Er is ook goud in verwerkt en groen. Tekenen van welvaart en rijkdom... en toch breekt het licht niet goed door.

God zegt: "...maar wie gedronken heeft van het water dat ik hem zal geven zal geen dorst krijgen in eeuwigheid maar het water dat ik hem zal geven zal in hem worden tot en fontein van water dat springt ten eeuwig leven."

Dus, de persoon in het middelste gedeelte kan ook God zijn, die ons het levende water geeft.

Ons daardoor uit al die ellende en negatieve gedachten en omstandigheden trekt en ons naar de rechter kant van de schilderij leidt:

Stromend water, morgenrood als teken van een nieuw begin en de duiven als teken van hoop.

Wat een belofte op weg naar Pasen!

Ria Diederling
De naakten kleden

Als je letterlijk naakt bent, maar ook als je je naakt voelt zonder echt naakt te zijn, is het fijn als je een jas aangereikt krijgt.

Van de jas zie je duidelijk de kraag. Deze zit heerlijk rondom het hoofd van de vrouw. De jas gaat rond het hoofd naar voren, langs de blote borst en komt in het midden samen waar de jas uitwaait.

De jas staat symbool voor de liefde, de aandacht, de warmte die je hebt ontvangen doordat iemand jou ziet en ziet wat je nodig hebt.

Daardoor ontstaat er beweging in jou en heb je weer kracht gekregen om uit te waaien, om te leven.

ZWO-groep Dorpskerk
De vluchteling herbergen

Wij hebben een oog geschilderd
Daarin zie je een bootje met vluchtelingen op zee
Hiermee willen we zeggen dat je oog moet hebben voor vluchtelingen
Als je hen in de ogen kijkt zie je een mens zoals jezelf
Daarom kijk en zie de mens die hulp nodig heeft
Geef hen een veilige plek
Zie de mens!

Berend Jan Holties

De vreemdeling herbergen

Links ziet u verschillende mensen die op de vlucht zijn voor oorlog, geweld, uitbuiting en misbruik. Ze komen uit een verscheurde samenleving, vandaar dat de fotoranden afgescheurd zijn! Maar kijk in hun ogen; daar straalt hoop uit! De mens in het midden wenkt met z'n rechterhand, en zegt: wees welkom en dezelfde mens wijst met z'n linkerhand naar onze wereld, waar vrede heerst en men elkaar respecteert. En hij zegt: kom in onze wereld, kom in ons leven, woon in ons huis, deel met ons jouw mooie cultuur, jij bent een Nieuwe Nederlander. Zie de dankbare blijde gezichten rechts.....

Francis Ensink
De zieken verzorgen

Ik heb me laten inspireren door een zin uit een lied van Leonard Cohen:
“There ’s a crack, a crack in ev’rything, that’s how the light gets in.”

Vrij vertaald:

“In ieders leven komt wel een barst, en juist door die barst komt het licht binnen.”

Je ziet op het schilderij iemand die ziek is.

En er is iemand die voor hem zorgt, met liefde, je ziet haar glimlach.

Ze dringt zich niet op, nee, ze is op de achtergrond,

want het gaat niet om haar, maar om wat de zieke nodig heeft.

Je ziet ook haar open hand op het bed. Deze symboliseert een open houding, ruimte voor de hulpvraag van de ander, die kwetsbaar en afhankelijk is.

Ze luistert met aandacht, en stelt zich de vraag: “Wat kan ik voor hem doen?”

En dan, daardoor, gebeurt er iets...

Door die crack, die barst, die ziekte en ellende, komt het licht binnen.

Je ziet de stralen, het licht dat op de zieke man schijnt.

Het is meer dan gewoon licht...

Er komt een mooie verbinding tussen de zieke en verzorgende in een diepere laag.

Het Licht dat binnenkomt, die verbinding, is goed, helend, heilzaam...

Dit beeld staat op een zwart kleed en stelt de donkere periode voor in gevangenschap. Je kan zowel fysiek gevangen zijn als ook geestelijk. Fysiek, dan zit je in de gevangenis en bij geestelijke gevangenschap is dat niet het geval. In beide gevallen is eenzaamheid een groot menselijk leed.

Ik heb gekozen voor een ronde vorm, dat stelt een hoofd voor. Ik stel me voor dat als je gevangen bent je veel nadenkt of piekert. Ook emoties zijn van je gezicht af te lezen. De rand van het hoofd is gebutst en heeft te maken met de oneffenheden in je leven. Het verliep niet gladjes.

Je ziet tranen, groot en klein, soms is een pijn groot en soms wat kleiner. Pijn die jou is aangedaan of pijn die jij een ander hebt aangedaan.

De 2 gaten zijn de ogen, verschillend van vorm en niet naast elkaar. Deze duiden op een verschillende kijk op je situatie.

Soms uitzichtloos en soms gloort er hoop.

De hoop heb ik uitgebeeld door voorzichtig een glimlach te laten ontstaan vanuit de tranen naar het onderste oog. Je ziet weer hoop... toekomst?

En dan nog het prikkeldraad: Ik ben al ruim 50 jaar actief voor Amnesty International, een organisatie die zich inzet voor vrijlating van gewetensgevangenen. Het logo van deze organisatie is een kaars omwikkeld met prikkeldraad. Ik heb het hoofd omwikkeld met prikkeldraad.

Rond Palmпасen worden er vanuit de Dorpskerk kaarten verstuurd naar gevangen. U kunt ook iemand die het geestelijk moeilijk heeft aandacht schenken.

Dan zal er een glimlach verschijnen.

Mijn olieverf-schilderij is een illustratie geworden, gebaseerd op Gezang 192 Liedboek van de Kerken: Oh, kostbaar kruis, oh, wonder Gods

Bij Pasen denk ik altijd aan dit lied, en bovenal: de kruisiging van Jezus.

Dit jaar ging ik wat meer lezen over de manier van het kruisigen van mensen in de vroegere tijden. Hoe kwam men erop om iemand te kruisigen?

Wat voor misdrijf moest je hebben gepleegd?

En waarom moest het zo brutaal en meedogenloos?

Wikipedia schrijft over de methode van de kruisiging in vroegere tijden...

Een klein stuk hiervan, zal ik samengevat noemen:

Tegenwoordig gaat men ervan uit dat de ledematen werden vastgebonden met een touw. Het nagelen werd in sommige ernstige gevallen gedaan.

Ernstig bloedverlies trad niet op bij het nagelen. Hieraan ging men feitelijk niet dood.

Bij kruisiging waren een aantal doodsoorzaken mogelijk:

Meestal stierf de gekruisigde door verstikking, doordat het volle lichaamsgewicht aan de armen hangt en gestrekt. Waardoor het ademen steeds moeilijker werd. Misschien kon het slachtoffer ook door een hartstilstand of door uitdroging komen te overlijden.

Eerst werd begonnen met een pittige geseling om de spieren te verslappen.

Vervolgens kreeg de veroordeelde de dwarsbalk van het kruis aan de armen gebonden en moest hiermee zelf naar de executieplaats lopen. Bij aankomst van de executieplaats werd de dwarsbalk op de staander geplaatst waaraan het slachtoffer werd vastgebonden en/of genageld. Het lichaam van de veroordeelde zakte hierdoor steeds meer naar voren en deels ook naar beneden. Hierdoor werd de ademhaling erg bemoeilijkt. In de longen hoopte zich vocht op.

De dood kon na uren plaatsvinden. Maar, het kon ook dagen duren.

Zelf vind ik dit nogal een pittig gedeelte van de kruisiging.

De wreedheid en ook het plezier van de personen die het kruisigen ten uitvoer brachten, zet nog meer vraagtekens over de tijd waarin Jezus leefde.

Het is niet mijn bedoeling om je verdrietig te maken met dit verhaal over de kruisiging ten tijde van Jezus. Maar, het offer dat Jezus voor ons bracht, is onmenselijk geweest.

Dit wilde ik belichten in mijn illustratie.

Marieke Kuper
De doden begraven

Ik ben 30 jaar geleden met een vriendin toevallig bij een rituele crematie op Bali geweest. Dat heeft enorm indruk op ons gemaakt. Het duurde 3 dagen en mensen waren trots op de manier waarop de beenderen verbrand werden en uiteindelijk de as in de zee uitgestrooid. Het leven van de mensen komt terug in het 'dier' waarin ze verbrand worden. Ze laten geen verdriet zien en zijn vrolijk gekleed. Ik heb geprobeerd wat indrukken van de foto's die ik gemaakt heb weer te geven. Het dier wat eerst via de zee naar het strand gaat, de vrolijke mensen die op de foto gaan voor de brandstapel en de brandstapel zelf.

Een heel andere manier van omgaan met verdriet en doden begraven ...

Gedicht: De zeven werken van barmhartigheid

*Hij hing op straat rond. Ik had geen idee
wat hij daar deed. Beleefd vroeg ik hem mee
en bij het eten kwam hij langzaam los
en nam hij ook het woord. Dat hebben we geweten.*

*Vooraf bij een paar glazen mooie wijn:
toen hij een aantal diepe dingen zei
vielen alle gesprekken op hun plaats
en zagen we de dwarsverbanden. Eindelijk.*

*Ik wilde iets terugdoen en ik had een jas
die ik niet nodig had en die hem iets te groot was,
maar ik heb aangedrongen en hij was zo vriendelijk
om net te doen alsof het ding hem paste.*

*En het werd laat. Ik zei, blijf hier logeren,
en neem de tijd met ons. We kijken morgen weer
met nieuwe ogen naar alle verhalen:
er valt nog zoveel van elkaar te leren*

*Hij had het zwaar. Wat stuk was, greep hem aan:
hij is er vrijwel helemaal aan onderdoor gegaan,
geen ziekte is hem onbekend gebleven
maar wat wij voor hem konden doen, dat is gedaan.*

*Zijn hart was vast te groot, want de regering,
het geld, de macht en andere groeperingen
hebben hem opgepakt en ergens opgesloten
waar wij dan weer geschrokken op bezoek gingen.*

*En toen we later weer iets van hem hoorden
toen bleek hij afgevoerd, gemarteld en vermoord;
wat konden wij nog doen? We zijn het lijk gaan halen
en hebben hem begraven. Daar zijn vrienden voor.*

*En later kwam er een bericht, via de tuinman, dacht ik:
dat iemand zei, doe dit voor iedereen - doe het voor mij.*

Menno van der Beek